

DIS- kutabelt

Medlemsblad för DIS Syd

Nr 4, 2013

*DISkutabelts läsare önskas en
GOD JUL och ett GOTT NYTT ÅR*

God Jul och Gott Nytt År

Då har ytterligare ett år snart gått, ett år som varit omtumlande för mig personligen. Det var den 16 oktober 2013 kl. 06.55 som min sambo Monica fick en hjärnblödning efter att gått med högt blodtryck någon månad. Efter några veckor på sjukhus och fem veckor på Orup, med underbar personal och då framför allt sjukgymnasten Håkans otroliga insats, kunde Monica gå med hjälp av fyrapunktstödd. Efter ett drygt halvår går hon numera på LSS-dagverksamhet nere på f.d. Foodia-området här i Staffanstorp. Där är hon mellan kl. 9.00 och 14.00 och sysselsätts på olika sätt. Hon trivs och det fungerar väldigt väl tack vare mycket trevlig personal.

Jag har beslutat mig för att lämna Skånes Genealogiska Förbund – SGF – vid årsmötet i mars efter 13 år i styrelsen. Valberedningen har väldiga problem att hitta kandidater, så har ni tips på hugade blivande styrelseledamöter så hör av er till Rolf Johansson, Riksarkivet Lund eller till Caj Nilsson, Svalöv. Båda sitter i SGFs valberedning.

Det blev succé också i år på vårt höstmöte – i år förlagt till Arkivcentrum Syd i Lund. Det kom drygt sextio personer till höstmötet och hälften stannade kvar för att träffa våra faddrar för att få hjälp med sina frågor om Disgen, Disbyt, Dispos m.m. Vi från DIS Syd hade fullt upp under de nittio minuter som vi fanns på plats. Detta vårt upplägg kommer med all säkerhet att återkomma vid nästa höstmöte. På årsmötet är det lite för dåligt med tid för att kunna genomföra en motsvarande aktivitet.

Nästa år blir spännande eftersom den sista version av dödsboken kommer att lanseras under Släktforskar dagarna i Karlstad i slutet av augusti. Blir det någon ytterligare version av dödsboken, så har man sagt att den i stället kommer att publiceras på nätet.

Dessutom kommer det ut en ny grundläggande lärobok i släktforskning, skriven av Ewa Nilsson (f.d. Johansson, kursledare och ägare till Aneken AB), i mitten av december i år, en lämplig julklapp måhända?

Kom ihåg att SGF har sitt kansli på Arkivcentrum Syd bemannat och har öppet för försäljning av böcker och skivor på torsdagsförmiddagar. Där kan ni också hitta trevliga julklappar.

Vi syns och hörs!

Jan Nilsson

*Eder ordförande
och för närvarande tomte*

DISkutabelt,

*medlemsblad för Föreningen för
Datorhjälp i släktforskningen,
region syd. DIS Syd.
Utgivningsbevis 21725*

Upplaga

3 500 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare

Jan Nilsson

Redaktör och layout

*Mats J. Larsson
mats@dis-syd.se*

Tryck

GL Tryck AB Kristianstad

DIS Syd

*Porfyrvägen 20, 224 78 Lund
Bg 246-7058
Org.nr 846005-7527*

Hemsida:

<http://www.dis-syd.se>

Årsavgift

*Helbetalande 50 kr
Famijemedlemskap 25 kr
Medlemskap i DIS centralt erfordras
Helbetalande 150 kr
Famijemedlemskap 75 kr*

Adressändring

*Görs alltid hos:
Föreningen DIS, Gamla Linköping
582 46 Linköping*

dis@dis.se

Redaktörens spalt

Hösten har varit god mot oss, även om skåningar, hallänningar och blekingebor höll på att blåsa bort en måndagskväll och natt i november. Vi är små när naturens krafter lever om. Några drabbades mera och blev av med telefon eller elektricitet i stormen Simone. En del blev ström- och telefonlösa i timmar eller något dygn, medan några byar både norr och söder om Kristianstad, där jag trampar kring till vardags, drabbades av telefonavbrott under veckor. Skadorna blev begränsade jämfört med stormarna Gudrun och Per tack vare att el- och telefonleverantörerna nu har grävt ned delar av ledningsnätet.

När vi ser oss om i världen noteras att i Norden är vi lyckligt förskonade när det gäller naturens raseri. Både Filippinerna och den amerikanska mellanvästern drabbades av fruktansvärda oväder i november med orkaner och tornados som förött länder, hem och hus. Vi kan som medmänniskor dela med oss av vårt överskott genom ekonomisk hjälp till dem som har drabbats. Det är viktigt att vi visar generositet, särskilt med tanke på den helg som står för dörren.

Som bekant sjunger jag och min hustru i en kör i Nosaby, där vi bor sedan drygt femton år. Nu repeterar vi i "Allsångarna" de advents- och julsånger som ska framföras första advent i Österslövs kyrka och vid vår konsert Julton i Fjälkestads kyrka, två av församlingens fyra kyrkor. Dessutom räknar vi med att få tillfälle att lyssna på några julkonserter i Kristianstad.

Vår stad som blir mer och mer vislig. I slutet av oktober invigdes den nya gallerian på Östra boulevarden. Den ersätter Domusvaruhuset från sextioalet, som nu monteras ned för att ersättas av en andra etapp i Galleria-bygget. I början av december ska Kristianstadlänken invigas. All stads- och regionbusstrafik kommer därefter att passera järnvägsstationen och så öppnas både Västra och Nya boulevarderna igen. Staden har inte varit farbar på länge – helt enkelt. Dessutom

återstår det bara att inreda vårt nygamla Rådhus, som efter ombyggnad och renovering blir säte för både kommunen och Region Skåne och då upphör Stora Torg som tillfällig upplagsplats för byggnadsmateriel.

Äntligen säger jag! Vår stad - ännu vackrare - kommer att stå redo för sitt 400 års jubileum nästa år!

Till min glädje så omfattar även årets sista nummer av *DISkutabelt* 20 sidor. Dessutom har jag, av de som heter Nilsson i styrelsen och som bestämmer, fått lov att trycka det i färg! Även vår revisor lovordar initiativet. Ni som bläddrar i tidningen får inte förledas att tro att den har blivit en mattidning, något som är mycket populärt i dessa dagar, eller för den delen en tysk språkkurs. Nej, det är bara medarbetarna Christer Thörn och Helge Olsson (pseudonymen Ernst H Olsson) som fått lösa tyglar och skrivit från en annorlunda vinkel på släktforskningsstemat. Sådant gillar vi!

Dessutom presenteras i tidningen två nya funktionärer i vår förening Anders I Andersson, vår nye webbmaster, och Bo Lundgren, ny som Disgen-fadder. Knutten Bo (se sid. 16) är välkänd i föreningen som styrelseledamot sedan tio år. *DISkutabelt* passar på att önska Anders och Bo lycka till i sina viktiga roller.

Slutligen önskar jag alla medlemmar en riktigt *God Jul* och ett *Gott Nytt År*. Ni har väl noterat att herrarna på fotografierna på sidorna 2 och 3 iklätt sig passande huvudbonader för sådant värv. För egen del övade jag inför julaftonens hedersuppdrag för barnbarnen medan hustrun hanterade kameran.

Mats J Larsson

Innehåll

- 2 Ordförandens spalt
- 3 Redaktörens spalt
- 4 Disbyt-spalten *med Christer Thörn*
- 5 GedView för Ipad och Iphone *av Torgny Larsson*
- 6 Nya möjligheter för utbildning i Disgen *av Bengt Kjollerström*
- 8 Arkivens Dag *av Mats J Larsson*
- 10 DIS Syds Höstmöte *av Mats J Larsson*
- 12 DIS funktionärsträff *av Mats J Larsson*
- 14 Utskrifter i Disgen *av Torgny Larsson*
- 15 Die dummen Schweden *av Ernst H Olsson*
Tips om svenskt namnskick *från Christer Thörn*
- 16 Anders I Andersson, vår nye webbmaster
Bo Lundgren ny Disgen-fadder
- 17 Mac-spalten *med Helge Olsson*
- 18-19 Program DIS Syd hösten 2013
- 19 Distanscirklar med Disgen
Rätt adress hos DIS?
Nästa nummer av *DISkutabelt*
Foton i detta nummer
- 20 DIS Syd styrelse och faddrar

DISBYT spalten

Så är det åter höst. Tänk vad tiden går fort när man har roligt!

Min senaste Disbytrapport hade nummer 30. Det betyder 30 månader som Disbytombud. Det har varit intressant och lärorikt, inte bara för att jag lärt mig namnet på massor av församlingar och orter i Sverige utan för att jag fått se hur släktforskare arbetar och lägger upp sin forskning. Många har hört av sig med synpunkter, frågor och idéer, både direkt och indirekt knutna till Disbyt. Ibland har jag använt programmet Teamviewer för att demonstrera vad jag menar. Då tar jag över släktforskarens dator och kan köra programmet på distans. Kanske har jag klampat in på faddrarnas gebit. Det får dom förlåta mig för.

Det återkommer ofta samma problem hos olika forskare och då har jag försökt göra en instruktion som förklarar och löser problemet. Ett exempel är min instruktion hur man lägger upp länder i Disgen. Disgen levereras ju utan världens länder i ortsdatabasen så dessa får användaren själv lägga till. Instruktionen finns som en film som visar hur man gör under rubriken *Ny film om Disgen* på DIS Syds hemsida, www.dissyd.se. Enkelt när man vet hur det går till. Därefter kan Disbytprogrammet läsa in länderna utan problem.

Andra återkommande frågor är i vilken ordning gård, by, församling ska skrivas in. Det finns bara två sätt. *Gård, by, församling (Län)* är den vanligaste men Disbytprogrammet kan också läsa ordningen *församling (Län), by, gård*. För Disgenanvändaren är det förstnämnda alternativet bäst eftersom ortsdatabasen är upplagd på det sättet.

Förutom släktforskning och mitt uppdrag som Disbyt-ombud spelar jag golf och ägnar mig åt jakt och viltvård. Som nybliven pensionär ska man ju hålla igång. Hur jag hann arbeta tidigare fattar jag inte! Om någon golfande medlem har vägarna förbi Perstorp kan

vi spela en runda. Banan är väldigt trevlig och det är sällan trängsel där.

När det gäller jakt sätter jag en ära i att försöka ta tillvara så mycket som möjligt av den skörd som jakt och natur erbjuder. Visserligen är jag ingen svampkännare men de vanligaste sorterna som kantarell, soppar, fjällskivling och bläcksvamp hamnar i korgen. Inget är godare än att steka upp nyss plockad svamp efter

skogspromenaden och avnjuta den till lunch eller varför inte ta med ett fältkök och tillreda svampen på plats. *Karl Johansvamp* eller *Stensopp* är en ätlig svamp som förekommer i både löv- och barrskog. Den förekommer talrikt särskilt efter

varma somrar och är en god matsvamp som med fördel kan torkas på grund sin starka smak och arom (Wikipedia).

I år skall jag försöka mig på att göra saft och gelé av rönnbär. Rönnbären skall skördas efter några frostnätter så det är nog dags nu. I fjol gjorde jag för första gången gelé på paradisäpplen som jag fick plocka hos ett bostadsbolag i Perstorp. Vaktmästaren blev glad eftersom han slapp städa av planen varje dag. Rönnbär - *Flygrönn* eller *Flogrönn* kallas en epifytisk rönn, det vill säga ett rönnfrö som har grott i grenklykan på ett annat träd och där börjat växa som ett eget träd i trädet. Rönnen har i folktron betraktats som magiskt betydelsefull, men särskilt flogrönnar har genom sitt växtsätt anses ha haft extra kraft som skydd mot åskan, häxor och troll-

dom, troll och andra naturväsen, för att upptäcka skatter, eller för att användas som slagruta (Wikipedia).

När jag tar hand om viltet gäller samma sak. Så lite som möjligt ska gå till spillo. Efter styckning återstår ju ben som inte kunnat rensas helt och slaktrester. Slaktresterna kokar jag åt min hund och benen kokar jag buljong på som sedan reduceras ner till såsfond. I veckan har jag tagit hand om två vildsvin och det blev 30 liter buljong som i sin tur skall bli 2-3 liter såsfond. Fonden håller jag på glasburkar som vacuumförpackas efter att den svalnat.

Här återstår ca 5 liter efter många timmars sjudning på spisen. Snart är fonden klar. Elförbrukningen avslöjar buljongkoket. Vildsvinskotlett, sallad och egengjord sås – gott och nyttigt.

Vad har detta med släktforskning att göra? I gamla tider tog man ju hand om allt när julgrisen slaktades. Absolut ingenting gick till spillo. Då var det en ekonomisk nödvändighet. Idag handlar det mera om en sund livsföring. Att det man själv lagat till från scratch dessutom smakar fantastiskt gott är en bonus man får gratis!

Christer Thörn
Disbyt-ombud
disbyt@dis-syd.se

DISkutabelt 2013-4

GedView för Ipad och Iphone

Har du en Ipad eller Iphone och skulle vilja visa ditt släktträd på den, utan att behöva ladda upp det på webben? Då kan jag tipsa om appen GedView, som finns för Ipad och Iphone. Den finns på App Store och kostar 28 kronor. Så här gör du:

1 Installera GedView i din Ipad eller Iphone från App Store. Du kan starta GedView en första gång för att se att den fungerar.

2 Exportera forskningen från ditt släktforskningsprogram (t.ex. Disgen eller Min Släkt) till en Gedcomfil. Det gör du på din dator, och du kan ta

med alla personer och alla notiser, för släktträdet läggs *inte* ut på Internet, utan finns bara lokalt på din Ipad eller Iphone. Observera att namnet på ged-filen inte får innehålla å, ä eller ö, och att du bör ge den ett lämpligt namn, för så kommer släktträdet att heta i GedView.

3 Skicka ett mail från din dator till dig själv (eller den mail-adress du läser på Ipad eller Iphone), med ged-filen som bifogad bilaga.

4 Läs ditt mail i Ipad eller Iphone.

5 Öppna bilagan. Antingen öppnas GedView direkt, eller så kommer du att bli ombedd att välja program, och då väljer du GedView.

Nu finns Släktträdet i GedView. Använd knapparna Index, Families, Search, Bookmarks och About för att navigera. Det finns vidare en engelsk manual inbyggd i programmet (under knappen Help). GedView är utmärkt för att visa din forskning på Ipad eller Iphone. Det kan du göra även utan Internetanslutning, eftersom program och släktträd ligger lokalt på din Ipad eller Iphone.

Det är även möjligt att göra ändringar i din Ipad eller Iphone, eller skapa nya släktträd, men det är inte att rekommendera, eftersom det medför problem när du vill skicka ändringarna tillbaka från din Ipad eller Iphone till ditt släktforskningsprogram på din dator. Du kan ha flera släktträd i GedView.

Torgny Larsson
Fadder Disgen och MinSläkt
t.larsson@tele2.se

Nya möjligheter för utbildning i Disgen

För 20 år sedan drömde jag om att göra ett läromedel i fysik i form av ett spel. Det skulle vara så spännande att elever skulle köpa det, spela det och prata om det med kompisarna. Den drömmen har jag ännu inte förverkligat. Men för ett år sedan fick jag en impuls att göra om mina handledningar i släktforskning till en interaktiv distansutbildning. Tekniken är nu mogen. Praktiskt taget alla har tillgång till Internet och använder det regelbundet för att hantera e-post, läsa nyheter och söka information. Det är flera som fångats av *Skypes* möjligheter med gratis videotelefoni till familjemedlemmar som är spridda över världen. Datorn har blivit tillräckligt snabb för att visa film med hög kvalitet. Det finns flera program för interaktivitet.

Stora berömda amerikanska universitet satsar nu mycket hårt på distansutbildning i ett försök att få större marknadandelar. Deltagarantalet kan vara flera hundra och kursavgiften noll. Här gäller det att vi hänger med och inte blir lämnade på efterkälken som en gång världsledande Facit. Det finns de som tror att traditionell utbildning är på väg ut och att framtidsprognosen är dyster. IT-revolutionen har kommit så långt att den förändrar strukturerna inom utbildning i grunden. Tekniken är billigare för såväl elever som läroanstalter och den kan dessutom skalas upp. Den form av utbildning som vi varit vana vid är en ekonomisk omöjlighet för utvecklingsländerna. Utbildningen skulle ta på tok för stor del av statsbudgeten. Vill vi fortsätta att vara en stor aktör inom utbildning, behöver vi göra allt för att hänga med och ta vara på våra goda pedagogiska erfarenheter in i framtidens utbildning.

Släktforskning är ett litet område som väl kunde lämpa sig för experiment och ett första försök med distansutbildning. Mycket av materialet hade jag redan i mina böcker. Stoffet behövde struktureras bättre och kompletteras med sammanfattningar, repetitioner, övningar och inlärningsuppgifter. Hösten 2012 lanserade jag mitt första försök och fick på kort tid mer än

hundra elever, lagret av handledningar fick snabb åtgång och en ny reviderad upplaga måste göras. Försöket gav mersmak och jag har fått en nytändning som författare och ägnat mycket tid åt vidareutveckling. Det har varit både riktigt roligt och lönsamt.

Distansutbildning

I distansutbildning arbetar eleven med egen dator och med sin egen släkt, på tider som passar och i egen takt. En inlämningsuppgift är att göra en egen släkttavla eller släktbok. Det blir en utmärkt unik present att ge bort till släktingar som redan har allt.

Jag har ambitionen att kunna erbjuda eleverna allt som jag gör i lektionssalen. Samtidigt ska de ha fördelen av att kunna arbeta i egen takt och på tider de

själva väljer – det enda jag inte lyckats med är att bjuda på fika. Fikapausen är en väsentlig del av inläringen. Hur serveras en virtuell öl?

En viktig del av all undervisning är att se alla elever och ge individuell handledning. På samma sätt som jag i klassrummet visar varje elev hur de kan komma tillrätta med sitt släktforskningsprogram, kan jag nu med t.ex. *Teamviewer* koppla upp mig mot elevens dator och interaktivt

på distans visa på hans skärm och göra allt som jag kan göra om jag satt bredvid. Hela tiden kan jag ha kontakt med ljud och video. Det fungerar utmärkt och är gratis för privatpersoner.

Så här gjorde jag

Den första kursen blev *Att komma igång med släktforskarprogrammet Disgen*, baserad på en handledning jag skrivit. Den blev helt egenutvecklad med de fördelar och brister det innebär. Jag hade gjort en del webbsidor tidigare och det var bara att bygga vidare på den kunskapen.

För att strukturera och koncentrera bokens text använder jag *Powerpoint* som är ett utmärkt redskap, bara man hoppar över alla effekter och annat lull-lull. Programmet tvingar mig att tänka efter och strukturera, och det behövs.

Till bokens texter har jag med programmet *Camtasia* gjort videofilmer, som illustrerar bokens beskrivande text genom att visa hur man konkret gör.

Anmälningsformulär, utvärderingar och enkäter är lätta att göra med *Google doc*. Google tar också hand om sammanställning och presentation av resultat.

Framgången fick mig att skapa en fortsättningskurs *Gör en egen släktbok med Disgen*. För denna valde jag att använda en lärplattform, för att jag själv skulle lära mig mer. Första försöket var *udemy.com*, som erbjuder många bra gratiskurser. Det visade sig emellertid att programmet styrde aldeles för hårt och gav för lite möjligheter till interaktivitet. Slutligen föll programmet på att deltagarna översköldes med massor av reklam om Udemys många kurser. Jag fastnade nu för en färdig fri utbildningsplattform *Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment, moodle.org)*. Den har tusentals användare bland universitet, flera svenska. När jag väl satt upp Moodle var det bara att lägga in texter, presentationer och filmer. Enkäter skapade jag i Moodle. Moodle löser en hel del av administrationsproblemen samtidigt som det begränsar form och pedagogiska möjligheter.

Nya möjligheter

En stor fördel med att arbeta på Internet är att man kan länka till de mängder av material som andra skapat och verkligen undvika att uppfinna hjulet på nytt. De flesta uppskattar detta. Det betyder också att man får högre ranking i Googles sökmotor och att vi hjälps åt med marknadsföringen.

I släktforskning finns det en hel del källor att söka i. Ofta måste man då köpa en CD-skiva eller ha ett abonnemang. I klassrummet visar jag sådant material på min dator och låter eleverna själva göra några sökningar, varefter jag får hänvisa till bibliotek som erbjuder dessa möjligheter. Genom vänligt medgivande av upphovsmännen kan jag nu låta eleverna på distans få tillgång på min dator och där använda programmen för att söka sina egna anor. Ofta ser upphovsmännen det som en god gratisreklam för sina produkter.

Kontakten med elever fick mig att utveckla och fördjupa kursen. Men utvärderingarna visade att det behövs ännu enklare och mindre omfattande kurs. Jag har därför nu börjat med två olika spår. *Röda spåret* för verkliga nybörjare och *Blå spåret* för dem som redan provat på. Det betyder en ny form av individualisering som är svår i klassrummet.

Med Teamviewer kan jag se och styra elevens dator på distans liksom han kan använda min dator för att arbeta med mina program. En utmärkt ny form för interaktivitet.

Några nycklar till framgång

- o Välskriven handledning
 - o Struktur med lektioner, repetitioner, övningar och inlämningsuppgifter
 - o Snabb support, frågor ska helst besvaras samma dag
 - o Individualisering – deltagarna arbetar med eget material och känner sig sedda
 - o Interaktiv support med t.ex. Teamviewer
 - o Var synlig på nätet! Lägg ut filmer på t.ex. YouTube. Var närvarande på Facebook
 - o Låt deltagarna se allt utan att betala. De allra flesta är ärliga och betalar när de upptäckt värdet av din kurs.
- Det har varit fantastiskt roligt att träffa och hjälpa så många olika elever på nätet. Jag har börjat få upp ögonen för de ungas förtjusning i sociala medier som jag länge tagit avstånd från.

Bengt Kjällerström

Fadder Disgen och ledamot av DIS Syds styrelse
bengt@dis-syd.se

Länkar

DIS distansutbildningar: kurs.dis.se

Teamviewer: teamviewer.se

Bengts anor i den moderna släkt-boken:
www.kj2.selanor

PS Från Thailand (se bilden) meddelas att jag nu har tre veckors erfarenhet att bedriva distansutbildning därifrån och jag är överraskad av hur bra det fungerar, precis som hemma i Lund och bättre än på landet i Blekinge. DS

Arkivens dag

Över hela landet arrangerades Arkivens dag lördagen den 9 november. DIS Syd medverkade vid Landsarkivens evenemang på Arkivcentrum Syd (ACS) på Gastelyckan i Lund. Redan när arkiven öppnade kl. 10 kom det besökare som sedan fortsatte i strid ström till dagen avslutades kl. 15. Årets tema var *Flora och fauna* som avspeglades i de föredrag som gavs i hörsalen; *Sven Nilsson – mannen som gjorde samlingarna och samlingarna som gjorde mannen*, *Stora stygga vargen i sydsvensk folktro* samt *Om att färgsätta en orkidé – Botaniska illustrationer*.

Dessutom anordnades fyra visningar av *Arkivcentrum Syd från insidan*, för den som inte tidigare besökt ACS, som invigdes för mindre än ett halvår sedan. Det fanns möjlighet att se utställningar som *Lunds parker och planteringar* samt om *Valdemar Bülow – skämtare, svampkännare, storkvännare*. Dessutom fanns det filmvisning, bokbord, kaffeservering, tipspromenad och barnverkstad, m.a.o. något för alla.

Ja, även för släktforskare fanns det förstås saker att ta sig för och att titta på. Skånes Genealogiska Förbund (SGF) fanns där med bokbord, Lund Släktforskarförening var naturligtvis också där och svarade dessutom för serveringen och slutligen fanns DIS Syd på plats för att berätta om DIS produkter och svara på frågor om Disgen och Disbyt och mycket, mycket annat. Det skötte Jan och Caj Nilsson, Kerstin Olsson och undertecknad om. Vi hade besökare vid våra dataskärmar hela tiden och hade så mycket att göra att kassören Caj tvingades spisa lunch samtidigt som har hjälpte sina besökare. Det var som vanligt mycket givande att få direktkontakt med våra medlemmar.

Sven Nilsson

Erika Rosengren, antikvarie och vetenskapspedagog från Lunds Universitets Historiska Museum inledde. Hon berättade om *Sven Nilsson – mannen som gjorde samlingarna och samlingarna som gjorde mannen*. Sven Nilsson var zoolog, ornitolog, paleontolog och dessutom arkeolog. Han föddes 1787 på gården Alfastorp i Asmundstorps socken utanför Landskrona. Han var det yngsta

barnet av sex syskon och son till bonden Nils Nilsson och Tora Svensson.

1806 började han studera till präst vid Lunds universitet men zoologiprofessorn Retzius, en av Linnés lärjungar, övertygade honom om att i stället studera biologi, eller naturalhistoria som det hette på den tiden. Sven Nilsson blev 1812 docent i naturalhistoria vid Lunds universitet, som för övrigt var det enda universitetet i Sverige som vid denna tid hade en professur i zoologi. Sven Nilsson var professor i naturalhistoria i Lund mellan 1832 och 1856 och han brukar kallas den svenska ornitologins fader. Dessutom var han en banbrytande arkeolog.

Nästa vår planerar Historiska Museet en stor utställning om Sven Nilsson hans gärning och livsöde. Erika Rosengren förbereder den tillsammans med Povel Nicklasson. Det är ett mycket omfattande arkivmaterial som Sven Nilsson lämnat efter sig. Det omfattar 75 band och kapslar under tiden 1810-78. Där finns hans dagboksanteckningar på 8 300 sidor, hans brevväxling med den dåtida forskarvärlden, omkring 800 personer bl.a. Charles Darwin. Där finns också koncept till olika artiklar, predikningar och föreläsningar. Sven Nilsson prästvigde sig av ekonomiska skäl, berättade Erika Rosengren. Dessutom finns det annat material i hans kvarlåtenskap, både tryckt och otryckt.

Som docent i naturalhistoria var han också amanuens vid Naturaliekabinettet som då låg öster om kungshuset i Lundagård i en byggnad som kallades *Kuggis*. Under den tiden författade han och gav ut ett jätteverk i fyra delar (första bandet utkom 1820) med titeln *Skandinaviens fauna – handbok för jägare och zoologer*. Han skrev på svenska, vilket var ovanligt under en tid då de flesta akademiska verk skrevs på latin. 1824 ger han ut bandet *Svensk Ornithologi eller Beskrifning öfver Sveriges Foglar*, som är den första utgivna handboken i Sveriges ornitologi. Efter att ha varit i Stockholm 1828-32 som chef för Naturhistoriska

Riksmuseet återvänder han till Lund som professor i zoologi. Sven Nilsson intresserade sig även för paleon-

Kerstin Olsson lägger ut texten för några besökare

tologi och samlade in fossila skelett och växtfossil från Skånes torvmossar.

Som arkeolog var Sven Nilsson en av den moderna arkeologins upphovsmän. Han anslöt sig tidigt till den s.k. glacialteorin, d.v.s. han insåg inlandsisens inverkan på den Skandinaviska halvön. Han står bakom uppdelningen av forntiden i stenålder, bronsålder och järnålder. Han står också för en del som vi numera uppfattar som vetenskapliga misstag eller villfarelser. Sven Nilsson trodde t.ex. att gånggrifterna hade byggts som bostäder ungefär som eskimåernas igloos, att Sverige hade koloniserats av fenicierna och han forskade om skullmätning, något som vi idag ser som naturvetenskaplig rasism.

Hans barn, släktingar, kollegor och elever vittnar om att Sven Nilsson var en besvärlig människa att ha att göra med. Han var en despot, socialt osmidig och fick därför många fiender inom universitetet och dess-

utom var han mycket krävande mot sina sex barn. Detta till trots var Sven Nilsson rektor vid Lunds universitet 1845-46. Han förvandlade Naturaliekabinettet till ett Zoologiskt museum i världsklass och universitetet fick genom honom landets bästa utbildning för zoologer. Efter Sven Nilssons död 1883 donerades 4 400 av honom in-

samlade föremål till Historiska museet och hans dotter Ida sålde senare resten av hans efterlämnade föremål dit.

Stora stygga vargen

Göran Sjögård, chef för Folkklivarkivet med Skånes musiksamlingar, berättade om vargen i sydsvensk folktro. Forskningen ger vid handen att fåren drabbades hårt av vargens härjningar i forna tider. Däremot ska grisen ha klarat av vargen. Man höll då ollonsvin i färhagarna för att de skulle skydda fåren mot vargen. Sägner om att vargen ska ha attackerat människor är mera spridda än vad de verkliga händelserna berättar.

Ordet varg betyder dråpare eller förbrytare. Förr kallades vargen för olika *noanamn* som ulv eller gråben. Man skulle inte ta ordet varg i munnen, då kunde det gå en illa. Man kan slå fast att vargen ökade i våra trakter under första hälften av 1800-talet. 1789 kom en lag som tillät alla i landet att jaga högvilt (älg och

hjortdjur), något som tidigare var förbehållet adeln. Det ledde till att befolkningen övergick från att jaga av rovdjur till högvilt, vilket kan förklara ökningen av varg i början av 1800-talet.

Från medeltiden jagades varg genom skalljakt. Man uppbådade drevkarlar som drev med tjut och buller vargen framför sig på ett avgränsat område, en ö eller halvö, mot ett fångstnät uppspant så att vargen inte kunde passera. Bakom nätet fanns män med uppgift att sticka och slå ihjäl vargen. Från 1700-talet hade vargspjutet bytts ut mot bössa. Det finns i landshövdingeberättelser kritik om att skalljakten från att vara en jakt av påkallad av nödvändighet, förvandlats till ett rent folknöje.

Sista vargen sköts i Skåne i slutet av 1860-talet. Det finns även belegg om att vargar avlivades genom förgiftade åtlar. Det finns också berättelser om vargropar, en sådan som Emil i Lönneberga fångade kommandoran i. Emil gillrade med korb, men i gamla tider kunde en levande höna eller gås vara lockbete. Enligt folktron skydde vargen järn. Det finns berättelser om att vargen inte gick över järnvägspår.

Göran Sjögård avslutade sitt föredrag med en berättelse om en soldat som, i dåligt väder, gått vilse och i dimman ramlat ner i en varggrop. Folket i byn och kyrkoherden saknade sin soldat efter ett tag och då gick man ut för att leta efter honom. När de efter en stund inte hade hittat honom sa någon; *Mätte han inte ha ramlat i varggropen!* Så gick de till varggropen och kyrkoherden ropade; *Är det någon i gropen?* Svaret kom prompt: *Ja, vi är tre.* I varggropen fanns utöver den oskadade soldaten, en varg och dessutom en räv!

Mats J Larsson

Sk. varglapp använd vid skalljakt

Höstmöte på ACS Lund

De ca sextio medlemmarna i DIS Syd, som kom till årets höstmöte i Arkivcentrum Syd (ACS) på Gastelyckan i Lund lördagen den 26 oktober, möttes av detta meddelande i föreläsningssalen.

Karantän

Personerna i denna lokal är drabbade av genealogisk feber med följande symptom;

- o Fickor, väskor och pärmar fyllda med anteckningspapper
- o Hjärtklappning inför åsynen av gravstenar och kartonger med gamla brev & handlingar
- o Ögonen blodsprängda av intensiv mikrofilmsexponering
- o Talet är osammanhängande och interpunkterat med årtal och namn på släktingar, emigranter, prinsar och prinsessor
- o Kallsvettas inför dagens post
- o Personerna är oftast mycket trevliga, rara och oerhört stillsamma
- o Sjukdomen är obotlig

Med det anslaget valde arkivarie Rolf Johansson att inleda sitt föredrag på vårt höstmöte. Rolf, som vi släktforskare känner sedan länge, är som arkivarie bl.a. ansvarig för landsarkivets utbildningar i arkivvård. Titeln på Rolfs föredrag var *Nytta och nöje i arkiven*. Rolf inledde med att berätta att sedan 2010 är Riksarkivet och Landsarkiven en enda myndighet. Det som vi sedan länge kallat Landsarkivet i Lund heter alltså formellt numera Riksarkivet, avdelningen Landsarkivet i Lund. Men vi kan även framgent gärna kalla de nya stora arkiven Arkivcentrum Syd på Gastelyckan i Lund för Landsarkivet i Lund.

Hela Landsarkivets verksamhet finns sedan i maj i år på Gastelyckan. De gamla arkivlokalerna på Dalbyvägen i Lund byggs nu om och ska bl.a. bli studentbostäder. I *DISkutabelt* skrev vi om invigningen av ACS i nr 2 i år för den som är intresserad. På ACS finns följande institutioner; Folklivsarkivet med Skånes musiksamlingar, Landsarkivet i Lund, Lunds stadsarkiv, Lunds universitetsarkiv, Lunds universitets biologiska museer, Lunds universitets kyrkohistoriska arkiv, Regionarkivet i Skåne län, Skånes Arkivförbund och Svenskt Seriearkiv samt släktforskarföreningarna SGF Skåne och DIS Syd. Samlingarna består 4 á 5 hyllmil handlingar. Det är svindlande tal. På Landsarkivet har personalstyrkan minskats och f.n. arbetar ungefär 40 personer där.

På ACS för microkorterna numera en tynande tillvaro, ja Rolf sträckte sig så långt att han påstod de var en utrotningshotad art. Men, ta det lugnt, det finns fortfarande microkort och läsapparater kvar på ACS, och man har i stället satsat flera på datorer med abonnemang på Arkiv Digital Online och Svar. Fyra datorer är bokningsbara en halv dag åt gången och i den nya stora forskarsalen finns det gott om plats för både släkt- och andra forskare.

En del handlingar som kyrkoarkiv från 1894 och folkbokföringshandlingar t.o.m. 1990 håller på att digitaliseras för närvarande. Därför kan det tänkas att några handlingar som du önskar inte finns på plats när du besöker ACS. Ta därför alltid för vana att kontrollera Riksarkivets hemsida innan du hastar till Lund, rådde Rolf oss.

Så tipsade Rolf om några speciella arkiv som kan vara av intresse för oss släktforskare t.ex. Domkapitlets arkiv där det finns uppgifter om skilsmässor, kyrkornas märkvärdigheter (låter spännande eller hur?), byggnader och kyrkogårdar. Rolf gjorde vidare reklam för Kronofogdemyndigheternas arkiv samt Häradsrätternas, Rådhusrätternas och Magistraternas arkiv som finns till 1899/1900. Bouppteckningarna finns på ACS t.o.m. halvårsskiftet 2001 utom vad som gäller Malmö, som förvaras i Malmö Stadsarkiv. Det finns dessutom och fängelse-, polis-, sjömanshus, skol-, tull- och åklagarearkiv om jag hann följa med i Rolfs uppräknings.

Vill ni veta exakt vad som finns på Landsarkivet i Lund följer ni Rolfs uppmaning att studera Riksarkivets hemsida www.riksarkivet.se och den nationella

Rolf Johansson t.v. i diskussion med en åhörare efter föredraget

arkivdatabasen NAD. Kolla under rubriken *sök i arkiven* så kan ni se vad som finns i de olika arkivförteckningarna.

Rolf avslutade med ett tips för motorintresserade, nämligen fordonregisterhandlingar t.o.m. ca 1972. En guldgruva för den som letar efter den mc eller en bil som man körde i ungdomens dagar. Vi tackade med stormande applåder Rolf för hans engagerande föredrag, som vanligt utfört med stor humor, glatt humör och ibland i munhuggning med auditoriet. Heder åt en sådan arkivarie! Därefter följde vi alla Rolf i hälarerna, eftersom det var han som skulle låsa upp den lokal där resten av höstmötet skulle hållas. Rolf är ju också ansvarig för larm och säkerhet i lokalerna, nämnde jag det?

Nåväl, alla minglade in lokalen för att träffa DIS Syds faddrar, Disbytombudet Christer Thörn och Eva Ström med Knektregistret. Det blev en del köande innan alla fick tillfälle att ställa sina frågor till hjärntrusten, men jag hoppas att besökarna fick tillfälle att ställa sina frågor och förhoppningsvis även fick svar på dem. På plats fanns följande faddrar; Torgny Larsson, både Disgen- och MinSläktfadder, och Torgny visade dessutom släktforskning på I-pad (se separat artikel på sid. 5), Helge Olsson, vår Macfadder, tipsade även hur man kan göra en släktbok och demonstrerade vår inbindningsmaskin samt slutligen föreningens

Hjärntrusten arbetar febrilt, från höger Helge Olsson, Jan Nilsson och längst bort Caj Nilsson

Vårt Disbytombud Christer Thörn fick också besök

Torgny Larsson demonstrerar släktforskning på Ipad

ordförande Jan Nilsson och kassör Caj Nilsson som bäge stod till tjänst som Disgenfaddrar med sina kunskaper.

Det blev en härlig DISlördagsförmiddag på Gastelyckan, även om vi på grund av den begränsade tiden för höstmötet, inte kunde erbjuda förmiddagskaffe, men den andliga spisen var god nog, tycker

Mats J Larsson

DIS funktionärsträff

Liksom förra året arrangerades DIS funktionärsträff på Scandic Frimurarhotellet i Linköping över en lördag och söndag, detta år den 12 och 13 oktober. Inbjudna var faddrar, utbildare och utvecklare för Disgen och Disbyt, faddrar för Mac/Reunion, Holger och MinSläkt, Disbytombud, redaktörer, webbredaktörer, IT-ansvariga samt DIS styrelse och regionernas ordförande. Det var nästan hundra personer som deltog årets funktionärsträff, föredragshållarna inräknade. Från DIS Syd deltog faddrarna Anders Larsson, Arne Sörlöv, Bengt Kjällerström, Caj Nilsson, Helge Olsson, Kerstin Olsson, Lotta Sörensen och Torgny Larsson, styrelseledamoten Staffan Knös, utvecklarna Patrik Hansson och Anders Ardö samt undertecknad redaktör. Precis som förra året var arrangemang och uppläggning av dagarna utmärkta. Ska man klaga på något så blir det på köerna i matsalen vid luncherna.

Lördagen startade kl. 12 med lunch på hotellet och vi bänkade oss i konferenslokalen kl. 13. Föreningens ordförande Daniel Berglund hälsade oss välkomna och uttryckte förhoppningar om en givande träff. Därefter följde diplomutdelning till faddrar som hade tjänstgjort i 15 år, Bengt Hammarström, Rolf Ahlinder, Alf Christophersen och Gunnar Jonsson. Den sistnämnde var förhindrad att närvara men de andra faddrarna hämtade sina diplom ur ordförandens hand under deltagarnas jubel. Håkan René som slutar som supportansvarig för faddrarna efter 3½ år avtackades därefter. Lördagen fortsatte med att deltagarna i grupper fick fyra olika stationer att besöka.

Utskrifter i Disgen

Min grupp startade med presentation av de nya utskriftsmallarna i Disgen. Det var styrelsens Josefine Nilsson som stod för presentationen. Mallarna presenterades för första gången vid årets Släktforskar dagar i Köping. Nu finns det ett paket med utskriftsinställ-

Redaktören i samtal med Diplomfaddern Rolf Ahlinder

ningar och mallar att ladda hem från DIS hemsida. På sidan 14 finns en artikel av Torgny Larsson om hur du ska bära dig åt. De nya funktioner kommer att arbetas in i nästa version av Disgen. Josefine och en av våra MinSläktfaddrar Annelie Lindgren Kedehag avslutade med att visa på skillnader och likheter mellan utskriftsfunktionerna i Disgen och MinSläkt.

Disbyt

Därefter blev det att diskutera erfarenheter och förbättringsförslag om Disbyt under ledning av de Disbyt-ansvariga, både den nuvarande Carl-Olof Sahlin och den föregående Rolf Eriksson. Det kändes inte som vår grupp åstadkom några nya förbättringsförslag utan det mesta var välkänt för de ansvariga; t.ex. som problem med registrering av utländska orter, om det ska vara obligatoriskt att söka på efternamn och om dubbelnamn ska skrivas med eller utan bindestreck.

RGD

RGD står för Rikstäckande Genealogisk Databas. Ett projekt som har startats inom DIS för ett och ett halvt år sedan efter beslut av årsmötet. Inget beslut har fattats om att genomföra RGD. Nu har projektgruppen kommit så långt att de kunde presentera en prototyp. I gruppen ingår Carl-Johan Gustafsson, Anders Ardö och Rolf Carlsson med Christer Gustavsson som projektledare. De valde att presentera RGD som en produkt i framtidens släktforskning.

Projektet vill samla Sveriges historiska befolkning med släktsamband genom kvalitetsvaliderad grundinformation (födda, vigda, döda). Det ska finnas tilläggsinformation i form av levnadsbeskrivningar och eventuellt foton samt länkar till andra hemsidor. RGD ska presentera information i form av an- och stamtavlor eller annan persondokumentation. RGD blir en unik produkt globalt (en motsvarighet finns på Island) och kan bli en framtida investering för DIS.

DIS skulle kunna dra nytta av RGD om projektet genomförs. På ett allmänt plan kan släktforskare säkerställa sin forskning för framtiden i en strukturerad databas som ett alternativ till kommersiella aktörer. Tillförlitligheten ökar genom konsensus mellan många släktforskare. Nyttan för föreningen DIS består t.ex. i

Josefine Nilsson demonstrerar utskrifterna på Släktforkardagarna

att vara innovatören av nya verktyg och metoder, att kunna attrahera nya och behålla gamla medlemmar samt få positiv PR med en ny produkt.

RGD har genererat fyra underprojekt; central namndatabas för för- och efternamn, central ortsdatabas med Sveriges församlingar genom tiderna, källvalidering genom att koppla källhänvisningarna till indexeringen hos SVAR, AD och Geline, samt verktyg för egenkontroll för medlemmarna, dubletter, kön, tidsaspekter m.m.

I arbetet med prototypen har ingått att matcha en indatafil mot RGD-databasen. Urvalet har bestått av material från fem släktforskare. Det handlar om 49 000 individer där 9 000 överlappar varandra. Gruppen menar därför att prototypen är upprättad med autentiskt fullskalemateriel. Indatavalidering av kön, dubletter, datumfel m.m. har genomförts. Lika identiteter är identifierade genom sammanläggning till en aggregerad individ (matchning). Ortstest har genomförts mot en förenklad databas och en namndatabas har upprättats. Projektgruppen anser att de tekniska och kvalitetsmässiga aspekterna på prototypen har infriats. Nästa steg i processen är det DIS styrelse som ska besluta om. Projektgruppen slutord var att RGD kan bli navet i framtidens släktforskning. RGDs databas är ingen slutprodukt. Det är plattformen för fördjupad forskning.

Projektgruppen avtackades efter sin redovisning med rejäla applåder. Vi var imponerade av deras gedigna arbete som genomförts på så kort tid. Det gällde även de av oss från början varit tveksamma till projektet. Det ska bli spännande att följa fortsättningen.

Disgen 9.0

Patrik Hansson, utvecklare av det kommande Disgen-programmet och Christer Gustavsson informerade om nästa version av Disgen med arbetsnamnet 9.0, som man nu räknar med att kunna lansera vid Släktforskar dagarna i Karlstad i augusti nästa år. Tyvärr

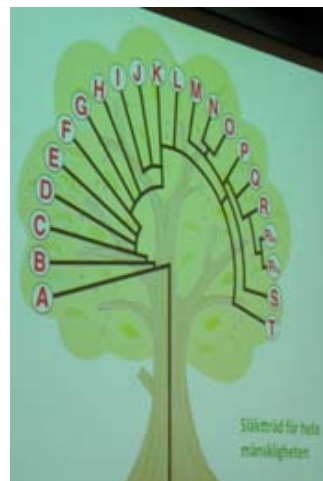

Patrik Hansson

kunde inte Christer eller Patrik lätta särskilt mycket på förlåten. Vi fick inte veta så många detaljer om förändringar och förbättringar i den kommande versionen. Vi fick veta att det nya programmet kommer att kunna hantera adoptiv- och fosterbarn och att stöd för forskaren kommer att finnas, men inte vad det innebär. Begreppet flockar försvinner och ersätts av flaggor. Och så ska användargränssnittet förbättras, men vi fick inte veta hur. Vi fick däremot veta att inte heller den kommande versionen innehåller något källträd. Det är bara att avvakta och se vad det blir av Disgen 9.0. Jag har förståelse för att man inte kan avslöja så mycket nästan ett år före lanseringen.

DNA i släktforskningen

På lördagseftermiddagen mellan stationspunkterna fick vi lyssna till ett trevligt föredrag om DNA i släktforskningen. Det hölls av Peter Sjölund, ordförande för Härnösands Släktforskare. (För den som är intresserad av Peters föredrag så finns det via en länk på deras hemsida, www.harnoforskare.se). Åtta i lokalen sträckte upp handen när Peter frågade om vi DNA-testat oss. För den som också är intresserad av att kolla sitt DNA så kostar ett test mellan 700 och 1 300 kr och det finns två ledande aktörer på området, *FamilyTreeDNA* och *23andMe*. För den som vill veta mera finns det en facebook-grupp *DNA-anor* och Peters blogg DNA-släktforskning, <http://sjolunds.se/dna-genealogi>. Nästa anbytarträff blir kanske en genbytarträff för att citera Peter.

Utbildning

Eftersom få redaktörer fanns på plats deltog jag i utbildarnas pass på söndagsförmiddagen. Först fick vi en dos pedagogik och metodik av Staffan Bodén med bakgrund som lärare och skolledare och nu

mera utbildare inom DIS. Därpå lämnade Bengt Kjällerström en lägesrapport om sina distansutbildningar i Disgen. (se sid. 6). Dessutom ska nämnas att DIS Bergslagen har gett ut en fortsättningskurs om Disgen.

Sedan var det dags för den traditionella fotograferingen av alla deltagarna i funktionärsträffen utanför hotellet. Den bilden kan ni se i Diskulogen, men endast *DISkutabelt* har en bild på fotografen, Hans

Bjernevik, som har för vana att peka med hela handen när han plåtar.

Lag och etik

Efter en timmas sammanfattning av de olika grupperna arbete så avslutades söndagens eftermiddagspass med en föreläsning av Guno Haskå med titeln *Lagliga och etiska överväganden vid publicering av släktforskningsresultat*. Guno gick genom vad man får visa av sin släktforskning på webben och vad bör man visa? Vilka etiska frågor väcker Disbyt, RGD och vanlig webbpublicering? Hans engagerande föredrag var späckat med de egna överväganden som han tvingats göra inför publiceringen av en släktbok. För den som vill läsa mera om ämnet finns *En liten bok om upphovsrätt för dig som skriver och ger ut* av Göran Fagerström.

Mats J Larsson

Utskrifter i Disgen

Torgny Larsson vår Disgen- och MinSläktfadder i Malmö har utsetts till koordinator för DIS faddrar. Han önskar att vi i *DISkutabelt* påminner om de nya utskriftsmallarna som finns för Disgen 8.2d och som omnämns på sidan 12. Det gör vi naturligtvis gärna. Mallarna kommer att integreras i den nya version av Disgen, som DIS räknar med att lansera i augusti 2014.

Nu finns det en ny version av dokument och instruktioner för Utskriftsmallarna. Mallarna i sig är de samma, men en del ändringar har gjorts för att underlätta installation och användning av dem. Mallar och instruktioner laddas som tidigare ner från hemsidan www.dis.se Välj där *Forskningsverktyg* därefter *Disgen* sedan *Ladda ner* och slutligen *Utskriftsmallar*.

Inställningsmöjligheterna för Disgens utskrifter är många. Vi har tagit fram ett antal varianter för att inspirera dig att prova utskrifter du kanske inte brukar använda. De finns beskrivna i en PDF-fil. Läs den korta presentationen av vad som är speciellt med varje variant. Prova och se vad de tillför dig.

Ladda ner zip-filen, packa upp den och följ instruktionerna för hur du hämtar in utskriftsinställningarna i Disgen. Genom zip-filen når du xml-filen som skall användas vid installationen.

I instruktionen finns en omarbetad beskrivning för hur man skapar och sparar egna utskriftsinställningar

som egna mallar, utgående från DIS mallar. I dokumentet finns också ett kapitel om att mallarna inte väljer utskriftsformat (A4, A3, A2) eller orientering (liggande eller stående) åt dig, utan du måste själv göra de skriveinställningarna så att de passar till mallen.

Lycka till med utskrifterna i Disgen

Torgny Larsson

Fadderkoordinator

Die dummen Schweden

Någon påstår att detta är ett allmänt uttryck i Tyskland, eventuellt sedan 30-åriga kriget. Det är inte alls sant, det är en myt, eller en s.k. faktoid, alltså en uppgift som ser ut som ett faktum, men som är en osanning.

Vi kan avliva denna myt med följande stycke av Kurt Tucholsky, 1929:

Hier oben in Schweden habe ich etwas Merkwürdiges entdeckt. Nämlich: "Alle Deutschen sagen allgemein, immer und überall: "Die dummen Schweden. "Wussten Sie das? Ich auch nicht.

Als ich dies zum ersten Male hörte, hielt ich es für einen Irrtum – den abseitigen Gedankengang eines Einzelgängers ... aber nein! Viele Schweden haben mir das bestätigt: es sei eine Art schwedischer Volksmeinung, dass es ein deutscher Volksbrauch sei, von den "dummen Schweden" zu sprechen. Woher mag das nur kommen? In meinem Leben habe ich so etwas noch nicht gehört.

Och så följer samma stycke på svenska: Här uppe i Sverige upptäckte jag någonting märkvärdigt. Nämligen: Alla tyskar säger allmänt, alltid och överallt "De dumma svenskarna". Visste ni det? Inte jag heller. Första gången jag hörde det, antog jag att det var ett misstag – en urspårad tankegång hos några få ... men nej! Många svenskar intygar för mig: det är en allmän mening att det är ett tyskt bruk att tala om de "de dumma svenskarna". Varifrån kommer det? Jag har aldrig i hela mitt liv hört talas om något sådant.

Hur har då denna myt uppstått? En intressant teori är att uttrycket kanske har någon koppling till det ungerska *buta svábok* = *dumma Schwaber*, på tyska *die dummen Schwaben*, som ursprungligen användes om en tysk minoritet, donauschwaberna, som på 1700-talet fram till andra världskriget levde i Schwaben i södra Ungern. Uttrycket lär fortfarande vara i bruk.

Uppgifterna är hämtade ur en liten trevlig bok; *Faktoider, för sant hållna osanningar, halvsanningar och missuppfattningar*, av Peter Olausson.

Ernst H Olsson

Kurt Tucholsky, född 9 januari 1890 i Berlin, död 21 december 1935 på Sahlgrenska i Göteborg och ligger begravd på Mariefreds kyrkogård. Tucholsky var en tysk journalist och författare. Tucholsky skrev under olika pseudonymer bl.a. Kaspar Hauser och Peter Panter. (Källa Wikipedia).

Tips om svenskt namnskick

Vårt Disbytombud Christer Thörn har lämnat ett tips om en artikel som han funnit på nätet. Artikeln heter *Namn i Sverige* och är författad av Ingela Martenius, fil master i etnologi. Christers e-post-konversation med Ingela återges i förkortat skick.

Christer; *Du har skrivit en utmärkt uppsats i ämnet "Namn i Sverige". Eftersom jag ofta får frågor från våra medlemmar i min egenskap av Disbyt-ombud, om hur man skall skriva in efternamn, familjenamn och patronymikon, undrar jag om jag får använda din uppsats för ett sammandrag i vår medlemstidning Diskutabelt. Samtidigt skulle jag vilja lägga ut länken till hela din uppsats i artikeln.*

Också Ingelas svar: *Tack, det var trevligt att Du gillar min artikel. Ja, Du får gärna både citera och lägga ut en länk. Du kan ju gärna nämna att artikeln även finns på engelska - våra släktforskande svensk-amerikanare har ju*

ännu svårare att förstå vårt "knäppa" namnskick. Och australiensarna blev så till sig att jag intervjuades på australiensisk riksradio (en kanal ungefär motsvarande vår P1) om svenska namnseder för ett par år sedan. Om Du tänker skriva ett sammandrag, så vill jag gärna få möjlighet att kommentera det innan det publiceras.

Artikeln är på 10 A-4 sidor och är alltför lång för att publiceras i sin helhet och den ogine redaktören tycker att inte heller den passar som följetong i *DISkutabelt*. Artikel är mycket intressant och innehåller allt vad vi släktforskare behöver veta om förnamn, fadersnamn, modersnamn, familjenamn och gårdsnamn från medeltiden till och med nittonhundratalet. I brist på ett sammandrag är det bästa som redaktören kan göra, för sina läsare, att publicera länken till artikeln; <http://web.comhem.se/-u3123678/genealogy/Namn.pdf>.

Mats J Larsson

Anders I Andersson vår nye webbmaster

I våras när jag läste i ordförandens spalt att DIS Syd sökte någon som ville ansvara för föreningens hemsida funderade jag ett slag och skickade sedan ett mejl till Jan Nilsson och anmälde mitt intresse.

Datorer och Internet har länge varit två av mina stora intressen. Och när jag nu sedan ett par år tillbaka också släktforskar, är uppdraget som webbmaster helt perfekt för mig och jag ser nu fram emot att arbeta med föreningens hemsida.

Jag har i många år arbetat med information och kommunikation, bland annat med utveckling av webbplatser. Så jag hoppas att jag med mina kunskaper och erfarenheter kan bidra med olika insatser för att utveckla föreningens hemsida. För närvarande håller jag på att lägga upp den nya hemsidan och måste testa den innan det är dags att publicera den för er medlemmar. Det räknar jag med att kunna göra några dagar in på det nya året.

Innan jag började med släktforskning såg jag det mest som något företrädesvis lite äldre personer satsade sig med. Men efter att ha börjat släktforska på min hustrus sida dröjde det inte länge förrän jag själv var fast. Och sedan dess har jag funnit att släktforska är mycket mer än att lägga upp släktträd. Givetvis är det intressant också, men framför allt är det att historien och personerna blir mycket levande när man fördjupar sig i de olika källor som en släktforskare kommer i kontakt med.

Anders I Andersson
anders.andersson01@telia.com

Bo Lundgren ny Disgenfadder

Jag är en numera 61-årig man, som jobbar som ansvarig för El & Mekunderhåll på Cascades Djupafors AB, ett kartongbruk beläget i Kallinge i Blekinge. Mitt medlemnummer är 5 620 så jag har varit med några år. Jag har en del erfarenhet av släktforskning och av disgenprogram från dosversionerna och fram till nu.

Jag har lett Disgen-träffar i Ronneby sedan 1997 i nästan obruten följd och de senaste åren har jag också haft träffar i Sölvesborg. Jag har också kört ett antal studiecirklar i Disgen och deltagit i andra släktforskarcirklar och presenterat programmet.

Jag har sysslat med folkbildning inom ABF sedan 1977, tror jag. Jag har stor erfarenhet av att leda studiecirklar inom olika ämnesområden; fackliga cirklar, matematik, foto, data och Disgen.

Under 1990 talet byggde jag upp datautbildningen inom ABF Ronneby, eftersom det då inte var någon större efterfrågan på mina elektriska tjänster. Då hann jag också med att vidareutbilda mig lite och hade några projektanställningar, bland annat i ett invandrarprojekt. 1999 blev jag anställd på företaget där jag jobbar nu, eftersom de behövde en behörig elinstallatör.

Jag har varit med i DIS Syds styrelse sedan mer än tio år och är sedan i år ledamot i ABF Blekinges styrelse. Jag har stor erfarenhet från styrelsearbete i flera föreningar, både fackliga och ideella.

Eftersom jag jobbat mycket med utbildning och ser våra medlemmars problem, så tror jag att skulle kunna tillföra fadder verksamheten en hel del. Min datorvana är god, (jag köpte min första dator i mitten på 80-talet) och min kunskap om Disgen är också god. Tror också att vi som jobbar med utbildning och fadder verksamhet har en viktig roll att fylla för att förbättra programmet och att göra det mer användarvänligt.

Bo Lundgren
bo@dis-syd.se

Macspalten

I dagens spalt har vi fått ett brev från en Mac-användare som nyligen har börjat släktforska. Så här skriver hon i sitt brev:

Hej

Jag har nyligen börjat med släktforskning hos Mats på Folkuniversitetet i Kristianstad. Han tipsade mig om att kontakta dig. Hemma använder jag en Mac dator och förstod att det krävs lite trixande för att använda Disgen på den. Kan du förklara vad som krävs för att få det att fungera?

Hittade GeneaNet som fungerar på min dator, men har fått för mig att Disgen är ett strå bättre?

Vänliga hälsningar

Elisabeth H

Elisabeths fråga fick det här svaret;

Hej Elisabeth!

Det finns en del program att välja på, där man kan föra in och spara de uppgifter man forskat fram, på t.ex. ArkivDigital – och de olika programmen har olika fördelar.

Vi har de båda Mac-programmen; Reunion är mycket bra när det gäller att skapa tilltalande grafiska släkttavlor, även i storformat. MacStamträd föredrar jag för t. ex. Webbssidor i HTML-format.

Reunion
TEN

Och så har vi Windows-programmen; Disgen är utmärkt bl. a. för släktböcker på papper. Disgen och andra Windows-program, som t.ex.

Min Släkt och Holger, fungerar i Macen med en Emulator. Det finns ett stort utbud av emulatorer, som

MacStamträd

Modern släktforskning för Mac OS X

t.ex. Boot Camp, Parallels, MS Virtuellt PC, VMware och andra. Och med en av dessa emulatorer, så fungerar Disgen 8.2-programmet i Macen.

Boot Camp får man med när man köper nyare Macar, men det ska installeras. Installationsanvisning medföljer.

Ett Operativsystem, som t.ex. Windows 7 eller Windows 8 måste också installeras i Macen. Därefter kan Disgen och andra Windows-program installeras – och man kan då också läsa Släktforskarförbundets CD-skivor på Macen. Släktforskarförbundet

Boot Camp

envisas ju år efter år med att skapa CD-skivor, som endast går att läsa i Windows-miljö.

Vill man jobba i både Mac- och PC-miljön parallellt, kan man välja emulatorn Parallels. En del funktioner i Disgen, fungerar först efter ändrade inställningar och instruktioner, som t.ex.

att skapa register med

F9-tangenten, bilder i RTF-filer, F9-tangenten efter ändrade inställning i Macen.

Bilder i RTF-filer fungerar efter ändrad instruktion som finns i den nya Disgen-manualen.

Jag har tjugo års erfarenhet av Reunion och Disgen, använder båda, och sporadisk även MacStamträd.

Bästa Hälsningar

Helge Olsson
Mac- o Reunionfadder
helge@dis-syd.se

Program för DIS Syd våren 2014

Reservation för ändringar – kontrollera på vår hemsida www.dis-syd.se

ÅRSMÖTE DIS Syd

2014-04-27 (prel. uppgifter, för def. besked hemsida)

Plats: Senioren Hässleholm

Tid: 13.00 -16.00

Föredragshållare: Charlotte Börjesson DIS talar om emigrationsforskning

SLÄKTFORSKNINGENS DAG

2014-03-15

Plats: Arkivcentrum Syd, Lund

Tid: 10.00 - 15.00

På andra orter i Skåne, Blekinge och Halland. Ta reda på vad din lokala släktforskarförening arrangerar

ESLÖV

Plats: ABF-lokalen Palmgatan 6

Tid: 13.00 -16.30

Kontaktperson: Kerstin Olsson

kerstin@dis-syd.se, 070-93 75 914

Kostnad 30 kr inklusive kaffe och smörgås

2014-01-25

DIS-träff

Tema: Anders Larsson hjälper Disgen-nybörjare att komma igång

2014-02-01

DIS-träff

Tema: Anders Larsson visar de nya utskriftsmallarna och hur du justerar utskifterna efter eget behov

2014-02-22

DIS-träff

Tema: Anders Larsson visar filhantering i Windows 7 och säkerhetskopiering i Disgen. Disarkiv vad är det?

2014-03-01

DIS-träff

Tema: Vårt Disbytombud Christer Thörn visar hur man gör Disbytutdrag och hur man söker i Disbyt. Ta gärna med egna utdrag

2014-03-29

DIS-träff

Tema: Anders Larsson visar statistikfunktionen och tipsar om hur använder man Disgens söklistor

2014-04-05

DIS-träff

Tema: Helge Olsson visar Gedcom för överföring av data mellan olika släktforskningsprogram

2014-05-03

DIS-träff

Tema: Britt-Mari Ridell visar HTML export och mallarna i Disgen

2013-05-31

DIS-träff

Tema: Patrik Hansson svarar på inskickade frågor. Frågorna skickas i förväg till kerstin@dis-syd.se

HÖGANÄS

Plats: Kullabygdens Släktforskarens lokal, Linnégatan 15, Höganäs

Tid: 13.00 - 16.00

Kontaktperson: Gunnar Persson

gunnar@dis-syd.se

Kostnad 30 kr per gång inkl. fika, ingen anmälan.

2014-01-18

DIS-träff

Tema: Grundläggande inmatning i Disgen

2014-02-15

DIS-träff

Tema: Flytta, koppla och dubblettsökning i Disgen

2014-03-22

DIS-träff

Tema: Utskrifter i Disgen

2014-04-26

DIS-träff

Tema: Disbyt och Dispos

KRISTIANSTAD

De sedvanliga Disgencirklarna i Kristianstad är inte planerade i detalj när detta nummer av *DISkutabelt* trycks. Så snart de är bestämda kommer datum, tider, plats och teman att publiceras på DIS Syds hemsida

Kontaktperson: Rune Jönsson

rune@dis-syd.se, 044-245217

DIS SYDs vårprogram fortsätter på nästa sida

Program för DIS Syd våren 2014

Reservation för ändringar – kontrollera på vår hemsida
www.dis-syd.se

RONNEBY

Plats: ABFs lokaler på Kungsgatan 2

Tid: 10.00 -14.00

Kontaktperson: Bo Lundgren bo@elmedia.se, 0457-244 13. Ingen anmälan. Fika till självkostnadspris. Vårens tema är Disgen. Innehåll i träffarna bestäms senare

2014-01-18

DIS-träff

2014-02-15

DIS-träff

2014-03-15

DIS-träff

2014-04-12

DIS-träff

2014-05-10

DIS-träff

DISGEN, grunder erbjuds av ABF Ronneby. Studiecirkel. Fem träffar. Du använder din egen dator i cirkeln. För information kontakta Staffan Knös 070-5951338 eller Lena Nilsson ABF 0457-17178

SÖLVESBORG

Plats: ABFs lokaler på Hamngatan 6B

Tid: 16.00 -19.00

Kontaktperson: Bo Lundgren, bo@elmedia.se 0457-244 13. Ingen anmälan. Fika till självkostnadspris. Vårens tema är Disgen. Innehåll i träffarna bestäms senare

2014-01-12

DIS-träff

2014-02-02

DIS-träff

2014-03-09

DIS-träff

2014-03-30

DIS-träff

2014-04-27

DIS-träff

Distanscirklar med Disgen

I distansutbildningar arbetar du vid din egen dator och på tider som passar dig och i den takt som du väljer själv. DIS erbjuder i höst två distanscirklar;

Kom igång med Disgen (för nybörjare)

Gör en släktbok med Disgen

Distanscirklarna startar den 15 januari och den 15 mars. Bengt Kjällerström är kursledare. Du finner information om cirklarna på kurs.dis.se. På den platsen kan du också anmäla dig. Där kan du också titta på cirklarnas innehåll och uppläggning.

Rätt adress hos DIS?

Styrelseledamoten i vår förening och tillika i DIS Staffan Knös vill att *DISkutabelt* ska slå ett slag för att medlemmarna ska kontrollera om deras adressuppgifter i DIS register är korrekta. Det gäller särskilt e-postadresserna. Det gör vi gärna!

Så här gör du. Gå till DIS hemsida www.dis.se. Klicka på *Medlem* till vänster och klicka därefter på *Ändra adress* och följ sedan instruktionerna.

Bidrag till DISkutabelt

Vill du dela med dig av dina erfarenheter av släktforskning med eller utan dator? Har du synpunkter på vår tidning eller vår förening. Vi tar gärna mot ditt bidrag i *DISkutabelt*. Kontakta vår redaktör Mats J Larsson på 044-126391 eller mats@dis-syd.se. Manusstopp för första numret nästa år är den 17 februari 2014.

Fotografer i detta nummer av *DISkutabelt* är Jan Nilsson, Hans Bjernevik, Marianne Larsson och redaktören. Christer Thörn, Bengt Kjällerström, Helge Olsson och Bo Lundgren har bidragit med foton och illustrationer till sina artiklar. Bilden på GedWiew har hämtats från företagets hemsida. Från Wikipedia har bilderna på statyn av Sven Nilsson samt Kurt Tucholskys gravsten hämtats.

DIS SYD
önskar
alla
medlemmar

GOD JUL
och
GOTT NYTT
ÅR

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning retur med
den nya adressen till:

DIS Syd
Porfyrvägen 20
224 78 Lund

B

Hjärtligt välkommen som medlem i DIS Syd

DIS Syd är en ideell förening som startade 1992. Föreningens ändmål är att främja kunskapen om, förståelsen för samt användningen av datorn som redskap i släktforskningen.

När du blivit medlem och har frågor så hjälper vi dig. Vi ställer upp med faddrar och kurser i ditt närområde. Vi hjälper dig att få ut mer av DIS produkter.

DIS Syd är den sydligaste regionföreningen i DIS, Föreningen för Datorhjälp I Släktforskningen. Vi samlar medlemmar från Skåne, Blekinge och södra Halland där fyra av fem DIS-medlemmar även är medlemmar i DIS Syd.

DIS Syd samarbetar med Skånes Genealogiska Förbund och de ca tjugo lokala släktforskarföreningar som finns i regionen och vi medverkar ofta i deras olika sammankomster.

Vi anordnar egna arrangemang av olika slag, t.ex utbildningar. Se vårt program på föregående sida. Vi har förstås en egen hemsida för att underlätta elektronisk kontakt släktforskare emellan.

Föreningens medlemsblad, *DISkutabelt*, kommer ut fyra gånger per år med användarerfarenheter, tips, programnyheter och föreningsnytt.

Medlemsavgiften i DIS Syd är 50 kr om året, 25 kr för familjemedlemmar. Det förutsätter medlemskap i DIS som kostar 150 kr om året, 75 kr för familjemedlemmar.

Kom med du också och se vad vi har att erbjuda!

Syrelse:

Jan Nilsson	Lagerlöfs väg 14	245 32	Staffanstorp	046-255788	jan@dis-syd.se	Ordförande
Caj Nilsson	Herrevadsgatan 20	268 31	Svalöv	0418-668324	caj@dis-syd.se	Kassör
Bengt Kjällerström	Östra Vallgatan 41	223 61	Lund	046-126018	bengt@dis-syd.se	Ledamot
Bo Lundgren	Avenboksvägen 3	372 52	Kallinge	0457-24413	bo@dis-syd.se	Ledamot
Rune Jönsson	Orienteringsgatan 4	291 66	Kristianstad	044-245217	rune@dis-syd.se	Sekreterare
Kerstin Olsson	Östra Ströo 2602	241 91	Eslöv	070-9375914	kerstin@dis-syd.se	Mac-ansvarig
Staffan Knös	Gångbrogatan 2	372 37	Ronneby	070-5951338	staffan@dis-syd.se	Ledamot
Anders Lindberg	Luzernvägen 1 D	227 38	Lund	0708-397908	anders.lindberg@dis-syd.se	Ledamot

Faddrar:

Anders Larsson	Mellang 3 A lgh 1103	233 32	Svedala		anders@dis-syd.se	Disgen PC-användare
Arne Sörlöv	Norra Alnaryd 216	370 33	Tving	0455-70304	arne.s@dis-syd.se	Disgen PC-användare
Bo Lundgren	Avenboksvägen 3	372 52	Kallinge	0457-24413	bo@dis-syd.se	Disgen PC-användare
Bengt Kjällerström	Östra Vallgatan 41	223 61	Lund	046-126018	bengt@dis-syd.se	Disgen PC-användare
Caj Nilsson	Herrevadsgatan 20	268 31	Svalöv	0418-668324	caj@dis-syd.se	Disgen PC-användare
Jan Nilsson	Lagerlöfs väg 14	245 32	Staffanstorp	046-255788	jan@dis-syd.se	Disgen PC-användare
Rune Jönsson	Orienteringsgatan 4	291 66	Kristianstad	044-245217	rune@dis-syd.se	Disgen PC-användare
Torgny Larsson	Östra Hyllievägen 17	216 21	Malmö	040-510766	t.larsson@tele2.se	Min Släkt & Disgen PC
Lotta Sörensen	Nexövägen 27 C	294 35	Sölvesborg	0704-407436	lotta.1957@gmail.com	Min Släkt PC-användare
Helge Olsson	Västergatan 28	231 70	Anderslöv	0410-20002	helge@dis-syd.se	Mac&Reunion-fadder
Kerstin Olsson	Östra Ströo 2602	241 91	Eslöv	070-9375914	kerstin@dis-syd.se	Disgen Mac-användare
Georg Agerby	Gildshøj 86 DK-2605	Brøndby	Danmark	+45-43965337	g.agerby@jubii.dk	PC-fadder, Danmark

Disbyt-ombud

Christer Thörn	Perstorp 405	284 92	Perstorp	0709-967687	disbyt@dis-syd.se	Disbytombud, valberdn. ordf
----------------	--------------	--------	----------	-------------	-------------------	-----------------------------

VAR MED I DIS SYD

VAR MED OCH PÅVERKA UTVECKLINGEN

VAR MED OCH HJÄLP DINA SLÄKTFORSKARKAMRATER DÄR DU KAN

